

△ ZVONČEK △

LIST S PODOBAMI △ △ △ △
ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO II.

UREDIL:

ENGELBERT GANGL

1901

V LJUBLJANI

LAST IN ZALOŽBA „ZAVEZE AVSTR. JUGOSLOVANSKIH
UČITELJSKIH DRUŠTEV“

NATISNILA „NARODNA TISKARNA“

Vse pravice do spisov, priobčenih v „Zvončku“, se pridržujejo.

VII B 35 986 f

KAZALO.

Pesmi.

	Stran
Božič . . . <i>Ž. Stepenko</i>	1
Uspavanka. <i>Vida</i>	2
»Krnec, a kje si ti?« <i>O. Zupančič</i>	2
Tepežnica. <i>A. M. Rostov</i>	2
Molitev. <i>Modest</i>	8
Zima. <i>Ž. Stepenko</i>	18
Hrepenenje. <i>Igor</i>	21
Tam vrh rožnega oblaka . . . <i>F. Žgur</i>	22
Aj, na okna . . . <i>A. Rapè</i>	22
Prijatelju. <i>N. Pretko</i>	22
Ob vrnitvi. <i>N. Pretko</i>	25
Igorček. <i>Modest</i>	29
Moj čoln. <i>N. Pretko</i>	35
Jaz pa vem . . . <i>Vida</i>	39
Poskočnica. <i>Igor</i>	40
Orjaki na Ajdni. <i>Vida</i>	45
Vlahi. <i>Murn-Aleksandrov</i>	46
Ptici. <i>A. Pin</i>	46
Na domačem holmcu. <i>Cvetko</i>	46
Pesem o Anici. <i>F. Žgur</i>	52
Božici. <i>Bogomila</i>	52
Pomladna bajka. <i>I. Danič</i>	65
Marici. <i>Bogomila</i>	66
Divji mož. <i>O. Zupančič</i>	66
Prve cvetice. <i>F. Rojec</i>	69
Spomladi. <i>N. Pretko</i>	70
Gozdek je zazelenel . . . <i>F. Žgur</i>	72
Pomlad v pomladi. <i>A. Pin</i>	81
Bajka o siroti in škrateljčkih. <i>C. Golar</i>	82
Dihi maja. <i>C. Slavin</i>	89
Pridi k nam v gosti! <i>F. Žgur</i>	93
Pastirček. <i>L. Poljak</i>	94
Tri Vile. <i>A. Zupančič</i>	96
Kdaj zopet? . . . <i>I. Jakše</i>	100
V bukovem gozdu. <i>A. Pin</i>	104
Pomladne pesmi. <i>I. Danič</i>	105
Stric Janez. <i>S. Palček</i>	109
Kresna noč. <i>I. Danič</i>	110
Tončki. <i>Bogomila</i>	110
Sanje. <i>Bogomila</i>	121
Poletni večer. <i>I. Danič</i>	129
Vrabček in lastovka. <i>Vida</i>	130
Naročilo. <i>A. Rapè</i>	130
Ah, kako rad . . . <i>F. Žgur</i>	132
Siničica, siničica . . . <i>F. Žgur</i>	140

	Stran
Pesem o angelčku. <i>L. Poljak</i>	141
Pripluli čez noč so <i>F. Žgur</i>	143
Poletna pesem. <i>F. Žgur</i>	149
Ej, ti solnce <i>F. Žgur</i>	159
Nočni pozdrav. <i>Bogomila</i>	160
Pri potoku <i>F. Rojec</i>	163
Kaj moram že umreti? <i>Bogomila</i>	165
Prišla je bela žena <i>L. Černež</i>	168
Težka ločitev. <i>F. Žgur</i>	173
Idica — ribica. <i>L. Černež</i>	176
Na konju. <i>S. Palček</i>	177
Poslanec. <i>I. Danič</i>	180
Roža in lilija. <i>Vida</i>	183
Pajek. <i>F. Žgur</i>	184
Jesen. <i>I. Zorič</i>	193
Jesen. <i>C. Slavin</i>	194
Slana. <i>A. Rapè</i>	194
Naš Žiga na dvorišču. <i>Dr. I. Robida</i>	207
Veter in mornar. <i>K. pl. Radič</i>	209
O deveti deželi. <i>F. Žgur</i>	217
Ah, Mimi! <i>C. Slavin</i>	218
Selilkam. <i>Bogomila</i>	221
Pri igri. <i>L. Poljak</i>	227
Mačici. <i>S. Palček</i>	229
Pravljica o snežcu. <i>Igor</i>	237
Naročilo. <i>Bogomila</i>	243
V prvih hlačah. <i>S. Palček</i>	243
Dobro jutro! <i>Igor</i>	244
Starec. <i>A. Rapè</i>	244
Zvečer. <i>I. Zorič</i>	244

Pripovedni spisi.

Nove jaslice. <i>I. Trošt</i>	3
In ga bom! <i>Igor</i>	9
Bolna mati. <i>P. Petrovič</i>	11
Trije medvedi. <i>I. Trošt</i>	16
Nemirni Mirko. <i>C. Logar</i>	23
Kaj se je sanjalo Jošku? <i>S. Palček</i>	26
Izpolnjena želja. <i>Ivo</i>	28
V hudi sili. <i>A. Pesek</i>	30
Veselje mladih dni. <i>L. Poljak</i>	32
Ludoviček je pisal. <i>L. Černež</i>	35
Kraljeva oporoka. <i>Ž. Barbič</i>	36
Spoštuj stare ljudi! <i>Solovej</i>	39
Pajek in polž. <i>Solovej</i>	39
Leni sluga. <i>Solovej</i>	40
Modrijan in ošabnež. <i>Solovej</i>	40
Prijatelj. <i>R. Arnšek</i>	47
Opica, opica! <i>L. Černež</i>	51
Naša Milica. <i>P. Petrovič</i>	53
Grrriču <i>F. Črnagoj</i>	56
Med cigani. <i>I. Trošt</i>	58

Pomlad prihaja! <i>I. Trošt</i>	67
Strah. <i>K. Javoršek</i>	71
Slovanske pravljice. <i>Nik. Vrhov</i> :	
8. Zakleta sestra	72
9. Dvanajst mesecev	117
10. Rožni popek	160
11. Zlatolasa nevesta	210
12. Sirote in angel.	231
Kako je bilo nekoč? <i>Ivo</i>	83
Grajski lovec. <i>R. Levin</i>	90
Oče naš. <i>I. Kern</i>	95
Ali nisem pravil? . . . <i>A. Rapè</i>	97
Za vasjo. <i>I. Ivič</i>	101
Žabi. <i>I. Podgornik</i>	103
Težaven začetek. <i>I. Trošt</i>	111
Mladi požeruh. <i>A. Zupančič</i>	113
Pravljica o pedenj-možeh in o rjavem hrošču. <i>Ž. Barbič</i>	122
Grajski hlapec. <i>P. Petrovič</i>	124
Birmanec. <i>Radivoj</i>	131
Kako je Mencejev Matijček prvikrat pušil. <i>Fr. G. K.</i>	133
Dobro pa slabo. <i>Brinjos</i>	142
Anka in Zinka. <i>L. Poljak</i>	144
V Trst z mamo. <i>I. Trošt</i>	150
V pomladnih dneh. <i>A. Zupančič</i>	155
Naša čopka vali! <i>Kazimir M.</i>	166
Škorec. <i>R. Levin</i>	174
Tečna večerja. <i>Kazimir M.</i>	178
Ivanček. <i>A. Čehov</i>	184
V gostilnici. <i>I. Trošt</i>	186
Naš ded. <i>I. Trošt</i>	187
Velika ljubezen. <i>Volpér</i>	189
Pod zemljo. <i>Mihael R.</i>	195
Naša Danica. <i>I. Trošt</i>	198
Labodi. <i>Brinjos</i>	208
Naša vprega. <i>I. Ivič</i>	219
Še lani. <i>I. Trošt</i>	222
Moja sestra. <i>Podlesnikov</i>	228
O breskvi. <i>Dominicus</i>	229
Metka. <i>A. Rapè</i>	230
Sosedovi purčki. <i>Ž. Pangrac</i>	238
Svetnik z dobrim srcem. <i>Peter Petrovič</i>	249
Ivanko in čarovnica. <i>Brinjos</i>	250

Poučni spisi.

Človek — živali. <i>Š. Ferluga</i>	7
Narobe svet. <i>V. Jelenc</i>	115
Lev. <i>Kramarjev</i>	137
Tiger. <i>Kramarjev</i>	157
Dva grobova. <i>L. Ogorek</i> :	
† Frančišek Dobnikar	164
† Jožef Murn-Aleksandrov	164
O veri naših pradedov. <i>Droh</i>	181

	Stran
Električna cestna železnica. <i>Kramarjev</i>	201
Jazbec. <i>Dr. I. Robida</i>	203
Iz knjige prirode. <i>Solovej</i>	225
Cvetoča ameriška agava na izžanskem gradu. <i>F. Rojec</i>	245

Pouk in zabava.

Rebus	19, 62, 146, 234
Rešitve	19, 44, 64, 88, 108, 128, 148, 172, 192, 216, 236, 255
Za kratek čas	19, 87, 106, 215, 255
Listnica	19, 64, 88, 148, 172, 255
Ob Novem letu	20
Mladi risar. <i>V. Sitsch</i>	41, 85, 126, 169, 214, 254
Novo stoletje	41
Sneg	41
Usmilite se ptičic!	41
Vrste ptic	41
Nove knjige za mladino	42
Zračite stanovanja!	43
Besedna naloga	44, 172
Mladinska knjižnica	62
Srbski razkralj Milan	62
Koliko je vredno človeško delo?	63
Novi bankovci	63
Koliko živi v Evropi ljudi?	63
Izrek	63
Koliko prebivalcev ima Ljubljana?	64
Koliko prebivalcev ima Dunaj?	64
Angleška kraljica Viktorija	64
Razni jeziki	64
Burom so hoteli iti na pomoč	85
Kuga	85
Za vesele računarje. <i>F. F. L.</i>	87
Zveri in kače v Indiji	87
Demant. <i>O. B.</i>	87
Starinski napis. <i>Ž. Nabrok</i>	106
Naloga <i>O. B.</i>	106, 128
Pregovori	107, 147, 170
Deli sveta in njih prebivalstvo	107
Pajkov želodec	107
Govorite pravilno slovenščino!	107
Prebivalstvo avstrijske-ogrske države	107
Kava	107
Slon je kaznoval nagajivca	108
Dragocena knjiga	108
Boj z medvedko	108
Človeško življenje	108
Kaj je šola?	108
Ajda. <i>Narodna pripovedka</i>	126
Za mlade kuharice	126
Važno pravilo	127
Redek rojstni dan	127
Robci iz papirja	127
Hiša	127

	Stran
Pametnice	127
Pazite na tinto!	128
Skakalnica. <i>M. O.</i>	128
Žive luči. <i>O. M.</i>	146
Dva naša sotrudnika sta umrla.	148
Kako dolgo prebijejo ljudje brez spanja?	169
Šolski počitki	170
Ptiči — zdravniki	170
Cesarica Elizabeta v tiskarnici	170
Kolesar in tiger.	170
Resnice. <i>A. K. Sežun</i>	170, 190, 216, 236
Vremenski prerok. <i>F. Rojec</i>	190
Kako živi papež Leon XIII.?	190
Draga vožnja	190
Največja ura	192
Pogumen deček	192
Gumbe šteti.	192
Junaški pes	192
Novi bankovci po deset kron	214
Kako priporoča Kitajec svoje blago?	215
Ravnajte previdno s petrolejem	215
Med Bure	215
Vrhunec znanosti	212
Cvetični vonj	215
Gosenice so ustavile vlak	216
Tudi zamorci kolesarijo	216
Računska naloga. <i>Julka</i>	216
Uganka. <i>A. Rapè</i>	216
Pes — čuvaj piščet	234
Dim — vremenski prerok	234
Dva brata	234
S čim odpravimo rjo?	235
Človeška rast	235
Nož, ki diši po slaniku	236
Ptičice	236
Slavnosti na Hrvaškem	254
Koliko je Hrvatov?	254
Junaški Buri	254
Najdaljša ulica	255
Klavir.	255
Čebela	255
Ohleka in stanovanje	255
Ob koncu drugega leta	256

Glasba.

Vesela pevka. <i>F. Juvánec</i>	43
Zjutraj. <i>M. Adamič</i>	63
Vrnitev pomladi. <i>F. Juvánec</i>	86
Luna. <i>F. Ks. Schneider</i>	127
Vprašanja solnčecu. <i>Olimpij</i>	147
Črno kravo, molzo našo. <i>F. Ks. Schneider</i>	171
Zvečer. <i>M. Adamič</i>	191
Jesen. <i>F. Juvánec</i>	235

Podobe.

	Stran
Molitev	8
In ga bom!	10
Bolna mati	15
Trije medvedi	17
Kaj se je sanjalo Jošku?	27
Igorček	29
Veselje mladih dni	33, 34
Kraljeva oporoka	38
Opica, opica!	51
Dobro jutro, očka!	54
Med cigani	58
Prve cvetice	69
Zakleta sestra	72, 78
Oče, odpusti jim!	76
Bajka o siroti in škrateljčkih	82
Pastirček	94
Ali nisem pravil?	98
Za vasjo	102
Mladi požeruh	114
Dvanajst mesecev	118
Tik in Tak	123
Grajski hlapec	125
Kako je Mencejev Matijček prvokrat pušil	135
Lev	138
Pesem o angelčku	141
Anka in Zinka	144
V pomladnih dneh	156
Tiger	158
Rožni popek	161
Pri potoku	163
Frančišek Dobnikar	164
Jožef Murn-Aleksandrov	165
Naša čopka vali!	167
Na konju	177
Tečna večerja	179
Naš ded	187
Naša Danica	200
Električna cestna železnica	202
Jazbec	204
Zlatolasa nevesta	211
Še lani	224
Pri igri	227
Mačici	229
Sirote in angel	233
Rojstvo Gospodovo	241
Dobro jutro!	244
Cvetoča ameriška agava na izanskem gradu	246
Svetnik z dobrim srcem	250

Štev. 1.

V Ljubljani, 1. prosinca 1901.

Leto II.

Božič . . .

1.

Šumi po lesu piš, šumi,
in mrak tihotno gozd objemlje,
a v gozdu mirno Božič dremlje,
ne dremlje le, on trdo spi . . .

Po vasi zvonček se glasi . . .
Po zemlji sveta noč zavlada,
kot zvezdice nanj snežec pada —
in v gozdu Božič se budi . . .

Ne meni se za sneg in mraz . . .
On mirno spi. In brada siva
snežena prsa mu pokriva,
zametel sneg mu je obraz . . .

Budi ga zvezdna, jasna noč,
on vstaja, on veselo vstaja . . .
Po stezi beli v vas odhaja,
darov s seboj noseč tisóč . . .

Od hiše pa do hiše hodi,
kjer le molitve lepe čuje,
darove pridnim razdeljuje,
in ljubijo ga vsi — povsodi . . .

2.

Oj, padala je, padala
po zemlji sveta noč . . .
In burja huda vladala
krog je lesenih koč . . .

A sred noči, a sred noči
po vasi Božič gre,
po kočah vse že sladko spi —
po vasi Božič gre . . .

3.

Oj, srečni vi, ki grejete
krog gorkih se peči . . .
Veselo vi se smejete,
oj, srečni, srečni vi . . .

A jaz doma nikjer, nikjer . . .
Kotička nimam jaz . . .
Po zemlji vlada svet večer,
krog mene burja, mraz . . .

Sirota sem . . . Nihče ne ve,
kdor skusil tega ni,
kaj da sirotino srce
na svetu pretrpi.

Sprejmite, dobri me ljudje,
sprejmite v svoj me krog,
pri vas pozabil bom gorje,
plačnik naj bo vam Bog! . . .

J. Stepenko.

Uspavanka.

Spanček, zaspanček,
črn možic
hodi po noči,
nima nožic.

Tiho se durí,
okna odpró,
vleže se v zibko,
zatisne oko.

Lunica ziblje:
aja, aj, aj,
spanček se smeje —
aja, aj, aj . . .

Vida.

„Kr nec, a kje si ti?“

Kar mi je stari Šutej povedal,
bome, prečudno je to!
— Rakom sinoči sem vršo nastavil
baš pod brvojó.

Proti polnóči šel sem pogledat,
je-li kaj prida mi lov;
srečen mi lov je bil — s polno sem torbo
krenil veselo domov.

A kraj brvi se zagiblje rakitje,
voda vznemiri se,
in iz valov se dviga pošast mi,
dviga in širi se.

Črna kot tinta. Grozno zatuli:
»Kr nec, a kje si ti?«
»Šutej me v torbico svojo je spravil!«
v torbi mi zacvrli.

Torba in raki — rakom ajd žvižgat!
Da sem imel še kaj las,
ali mi bili bi vsi osiveli,
ali izpadli tačas! —

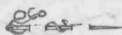
Oton Zupančič.

Tepežnica.

Šip, šap —
zdaj je tepežni dan . . .
Reši se, reši
pa me uteši!
Šip, šap —
daj mi denarca kaj,
rog ti daj sveti raj!
Šip, šap!

A. M. Rostov.

Nove jaslice.

Spisal Ivo Trošt.

ri Hladnikovih so napravljali jaslice v kotu sobe gori pod podobo nebeske Kraljice, kjer je tudi med letom ob sobotah in pred Marijinimi prazniki brlela lučca. Navadno so oče pribili — pozneje tudi najstarejši sin Ivan — v tisti kot štiri cveke, ki so potem držali trioglat ploh. Otroci so nanegli lepega, kakor baržun gladkega in živozelenega mahu. Ivan je potem zložil mah kakor hribček, v katerega znožju je stal hlev, v ozadje pa je utrdil betlehemsko mesto. Po hribcu je razvrstil pastirce, ovce, jančke, koze, pse, palme, oljike, skale, plotove; spodaj ob robu so se pomikali vedno bližje — Ivan jih je prestavljal sam — sv. Trije kralji na konjih, kamelah in slonih. Med njimi je bil eden zamorec, kakor je že navada. V hlevu sta pa grela božje Dete volec in osliček s svojo sapo — tako so rekli Hladnikov oče.

Ploha goli rob so potem še pogrnili z lepo tančico, skozi katero je vsakdo lahko razločil rdečo ruto matere Hladnikove.

Ob straneh štiri in pred hlevcem šest kričeče barvanih svečic na pisanih svečnikih stoji pripravljenih, da zaplamte na vse tri svete božične večere; gori pred Marijino podobo v viseči svetilnici se pa utrinja rdeča lučca noč in dan, dokler ne razdro jaslic. Na mizi božičnik ali poprtnjak je bil pri Hladnikovih vsako leto, pa tudi skoro v vsaki hiši naše vasi.

Toda Ivan Hladnikov — tedaj v višjem oddelku domače šole — je slišal, da je pokojni učitelj naredil jaslice v cerkvi, pa kakšne? Sv. Trije kralji na kamelah, konjih in slonih so se za svetlo zvezdo pomikali — kar sami zares! — proti Betlehemu, se skrili in zopet pokazali.

»Take jaslice bi hotel jaz postaviti«, si je mislil tri in več mesecev pred Božičem Hladnikov Ivan. Ali misliti je nekaj, narediti več. Kako, ko ni Ivan videl niti od daleč tistih čudovitih jaslic! Hajdi k Bolkovemu Lojzetu, najmodrejšemu učencu naše šole! Lojze pa, premišljen in previden, je na Ivanovo vprašanje začel tudi komaj ugibati, kako bi utegnila biti tista stvar narejena, ki goni vse okolo sebe v kolobar.

»Veš, Ivan, pa res bi bile lepe take jaslice.«

Hladnikov je to vedel še prej in zaman hrepenel po novi izumitvi. — »Ko bi jih bil jaz videl — tiste jaslice — samo enkrat, verjemi, pa bi se jih lotil.«

»Jaz tudi! — Pojdiva vprašat cerkovnika. Gotovo se še spominja. Saj se še meni dozdeva, da sem videl kosce tistega betlehemskega mesta, ko smo ono leto stikali v cerkvi pod streho.«

»Pojdiva!«

Stari Marko se je odkašljaj, sedemkrat vzdihnil, da ga naduha spravlja od kruha, in vprašal, da li nista prišla morda že po dušic za svetilnico pri jaslicah.

»O, ne, stric! Midva bi rada napravila take jaslice, kakor ono leto — veste — v cerkvi rajni gospod učitelj. Veste? Tako, da so šli sv. Trije kralji sami v Betlehem — veste, pa so se zopet skrili in zopet pokazali. Veste, stric?«

»Nikoli, tako vama povem — nikoli! Rajni učitelj je napravil jaslice in božji grob in je znal narediti še kaj drugega. Hm—m! Seveda, bil je učitelj, in vidva sta šele učenca. Hm—m—m . . .«

Oba sta prav nestrpno čakala, kdaj bo konec tega, več kot predolgega uvoda. Da bi ga vsaj ostavila strica Marka naduha!

»Pa vendar, stric, povejte no, kako so bile narejene?«

»Hm—m! Tudi če vama povem, ne bo nič.«

»Ej, povejte no, stric; bova poizkusila.«

»Hm—m! Poizkusila, pa — zaman!«

»Čprav; samo povejte, no, stric!«

»Hm—hm—hm . . .« Sedaj se ga je pa zares lotil kašelj, ko ni bilo prav nič potreba.

Dečka sta želela ta hip, da bi burja odnesla vso naduho hkrati tja doli v Jadransko morje.

»Hm! Lučca je gorela zadaj, navadna lučca kakor pred velikim oltarjem, in tista lučca je vrtila vse.«

»Lučca, lučca . . .«, sta ponavljala dečka, a v glavah se jima ni še prav nič posvetilo.

»Sv. Trije kralji so bili prilepljeni na papirnat obod, kakor hm—hm—na obod rešeta.«

Aha! — Sedaj-le sta pobrala nekaj.

»In rešeto se je sukalo, ne, stric?«

»Hm! Obod se je sukaj, tistega pa ne vem, če je viselo na niti ali je slonelo podstavljeno na palčici. Zdolaj sem postavil lučco, in šlo je kakor ,ajselpoň«.

»Ali kaj ga je sukalo — kako, stric?«

»Hm—hm—hm! Še to bi rada vedela? — Nad lučco je bila iz trdega papirja izrezana dolga zavita kača, ki se je neprenehoma sukala, in mislim, da tudi s tem vrtela obod.«

»Hvala, stric! Tudi midva napraviva tako; boste videli, veste!«

»He, he! Hm—hm—hm! Le poizkusita, le, hm, hm . . . Z Bogom!«

Na skrivnem sta potem lepila vsak svoj obod, izrezala papirnato kačo, jo prilepila na sredo prečnice na vrhu oboda, obesila vse skupaj, in šlo je, šlo — tudi brez lučce.

Toda v svojo veliko žalost je prvi izpoznal Lojze, da gredo sv. Trije kralji resnično okolo — pa gredo za nekaj časa tudi — nazaj. In pustil je ponesrečeni poizkus.

Hladnikov Ivan je pa napravil pod jaslicami kot zastor velik papir, nanj zapisal z rdečimi črkami: »Gloria in excelsis Deo,« pod črkami pa lepo izrezana vrata, skozi katera bodo gledali sv. Trije kralji, njihovi konji, kamele, sloni in služabniki — radovedne, presenečene obraze Hladnikove družine.

Tudi gospod župnik in gospod učitelj se bosta čudila, ko prideta na sv. Štefana popoldne obiskat Hladnikovega očeta. Morda bosta tudi večerjala pri Hladnikovih.

Približal se je Sv. večer.

Ivan je razvrstil pastirce, ovce, kozle in ostalo drobnjav. Tudi papir z »glorijo« in vrati je že prilepil. Pod ploč, na katerem so bile jaslice, je zabil dolg cvek in nanj obesil vrteči se obod.

Vse prav umerjeno, vse prav zloženo.

Za papir na visoki trioglati stol pa je postavil lučco.

»Gre, gre! Res, res gre!« Vsi domači so prihiteli gledat. Ivanu se je srce same sreče tako zmehčalo, da se mu je zasvetila solza v očesu, pa jo je obrisal z rokavom . . .

»To, to! Oh, to, to! To pa to! — Kdo je naredil? Ivan, naš Ivan je naredil. Kaj bo Bolkov Lojze? Lojze ni nič — še manj kot nič, stokrat manj.«

»Ho-ho-ho! Kaj pa to! Kralji, sloni, konji, kamele — vsi so se premislili in gredo strahoma — nazaj. Morda so se zbali Heroda, ha, ha!«

Ivan stopi bliže in jim s prstom pokaže pravo smer.

Toda oni gredo le nazaj.

Začela so mu goreti lica in ušesa.

Teče po drugo nit, preveže in zopet obesi; pa je šlo nekaj časa naprej, nekaj časa nazaj.

Tedaj se zazdi očetu Hladniku: »Ivan, iz tega ne bo nič!«

»Bo, oče! Boste videli. Nit se samo preveč zvije, pa se mora potem odviti. Ko bi dobili tako stvar, ki bi se ne zavijala?«

»Morda žico!« se šali oče.

»Ne; jaz mislim las.«

In sestra Mici je morala žrtvovati dolg las iz svoje kite, da pomore Ivanovemu neuspelemu izumu.

Nič! Las se je tudi zavil in utrgal, in kralji in vsa živina so padli na stol, na luč, in kača se je unela in obod je zagorel in papir se je unel . . . Sreča, da je bilo blizu mnogo rok, ki so takoj pogasile plamen — sicer bi bil požar končal jaslice, morda tudi Hladnikovo hišo, morda tudi še katero drugo v vasi.

Oče vzamejo škarje in odrežejo zastor prav nad vrati za premikajočimi se kralji.

Jaslice so ostale kakor druga leta, a Ivan za eno sramoto bogatejši. Lojze se mu je smejal na vse grlo, ponavljal svojo modrost in previdnost,

toda Hladnikovega ni ugnal: »Jaz mislim, da mora iti, če ne tako, pa drugače narejeno.«

In še bolj se mu je smejal Lojze.

* * *

Po tistem Božiču, ko je Hladnikov Ivan tako vztrajno molčal ob svojem ponesrečenem poizkusu, so napravljali pri Hladnikovih jaslice še vsako zimo in jih napravljajo po stari navadi gotovo tudi letos Ivanovega brata sinovi. Ivan je pa pozneje videl mnogo lepših jaslic v mestu, kjer se je marljivo učil v srednjih šolah. Pozneje je celo pozabil na jaslice in premikajoče se kralje, ali vztrajnost, s katero je nekdanj dovrševal svoje jaslice, in misel, da je marljivemu človeku vse mogoče, ga ni ostavila.

Česar se je lotil, vse je dognal; ako ne kmalu, počasi, toda dognal. Zato je vrlo napredoval v šolah.

Tudi Lojze je bil nekaj časa v mestnih šolah, pa se je učenja kmalu naveličal, obesil šolo na klin in se pridružil doma v potu svojega obraza zemljo obdelujočim bratom.

* * *

V lično opravljeni gosposki sobi gori lučca v viseči svetilnici pred Marijino podobo v kotu. Zunaj po ulici odmevajo stopinje ljudi, hitečih v cerkev k polnočnici. Slovesno zvone božični zvonovi . . .

Skrbno zavita gospa na tihem odpre duri in se posloví: »Grem, Janko! Pazi na otroke, če se prebudé!«

Profesor Janko Hladnik je še vedno molče stal v kotu, kjer so bile pod lučco lepe jaslice, ki jih je napravil svojemu sinku. Gledal je in gledal. Sveti trije Modri so se pomikali, vztrajno pomikali na slonih, konjih in kamelah iz jutrove dežele za svetlo zvezdo-vodnico s služabniki in dragocenimi darili.

Po končanih naukih mu ni bilo težko izumeti način, kako mora biti obod pritrjen, da se suče. In pisatelj te povesti želi, da bi ga drobni čitateljčki našega »Zvončka« izumeli vsi tedaj kakor Janko Hladnik — po srečno končanih naukih. Zato vam ga danes neče povedati; rajši završi povest tako-le:

Polnočni zvon bližnje stolne cerkve doni mogočno, slovesno. Pridružijo se mu tudi manjši tovariši, in ginljivo pritrkavanje naznanja, da pojo sedaj-le v božjem hramu veselo zahvalnico; profesor Hladnik pa še stoji pred jaslicami, stoji, strmi, misli, in solza se mu zablíši v očesu . . . Hitreje nego premikajoči in zopet vračajoči se kralji so se njemu vračali spomini iz minule mladosti . . .

Ali niso bile nekdanje jaslice pri dobrih starših v neskrbnih mladih letih vendar lepše?

Človek — živali.

Spisal Št. Ferluga.

ako grda je neubogljivost in nepokorščina, sta zvedela že v raju Adam in Eva. Zaradi njune neposlušnosti ju je pahnil Bog iz divnega raja v trnje in osat; čisto, nedolžno veselje, sladka radost sta se izpremenili v žalost in trpljenje.

V tej neizmerni nesreči je bila velika sreča to, da je bil ljubi Bog ustvaril poleg človeka tudi vsakovrstne živali. Te so bile našim prvim staršem edine pomočnice in prave tolažnice. Kot svoje drage prijateljice je vzel prvi človek nekatere izmed njih s seboj na dom ter jih imenoval domače živali. Druge, ki so se držale bolj gesla:

»Ljubim svobodo,
dole in goró« —

so ostale zunaj v svobodni prirodi; a kadar jim je bil želodček prenapolnjen samo gole, čiste »teme«, takrat so se i one približale človeškemu bivališču, da so si tu dobile »tolažbe« za onega, po katerem rado »kruli«, kadar je prazen. Star pregovor pravi: »Povej mi, s kom hodiš, s kom občuješ, in povem ti, kdo si.« Ker občuje človek — že od Adamovih časov — vsak dan z domačo živino, in ga v skrajni sili in potrebi obišče tudi divja zverina, se je navzel vsaj deloma nekaterih živalskih lastnosti. — Znano vam je pač, dragi bralci, da so lastnosti dobre in slabe in da dobre lastnosti človeka plemenitijo in ga delajo — dobrega; slabe lastnosti pa ostanejo vedno — slabe in vzamejo človeku, kar ima na sebi človeškega.

Da nam ostane vtisk lepši in dlje trajajoč, si oglejmo pri živalih najprej slabe lastnosti, in skrb naj nam bo, da se jih ogiblremo, ker:

Ni pametno, če je človek *nespameten* kakor *tele* in *neumen* kakor *ovca*; naj ne bo *potuhnjen* kakor *mačka*, *boječ* kakor *zajec*, *len* kakor *krastača*, *napihnen* kakor *žaba*, *ošaben* in *gizdav* kakor *pav*, *siten* in *nadležen* kakor *muha* in *komar*; naj ne *vpije* kakor *sraka* in *žlobudra* kakor *papiga*; naj ne *izpreminja* barve kakor *kameleon*, to se pravi: človek naj bo stanoviten v dobrem in vedno jeklenega, plemenitega značaja.

Če se mora že vsak človek varovati slabih živalskih lastnosti, koliko več se jih morate ogibati vi, mladi »Zvončkarji«! Pazite torej, da ne gledate pri pouku v šoli in cerkvi kakor »čuk na palici« in da niste pri delu — ali če se vas kam pošlje — *počasni* kakor *polž*. Ne utikajte povsod *noska* kakor *miška* in, kar je za vas najimennitnejše, ne hodite pri učenju *rakove* poti.

Drugo vrsto lastnosti — dobrih lastnosti — ki naj jih človek posnema od živali, priporoča »Zvonček« zlasti mladim svojim bralcem.

Pri igri »pod košato lipico, na zeleni trati« bodite *živi* in *čvrsti* kakor *črv* in *veverica*; prepevajte lepe, nedolžne pesemce kakor *slavček* v zelenem grmičku, kakor *škerjanček* v sinji višavi; doma, v šoli in cerkvi pa bodite *ubogljivi* kakor *pišče* koklji in *krotki* kakor *jagnje*.

Vroča želja in srčna nada vaših ljubih staršev in vseh vaših prijateljev je, da ostanete vi, mladi »Zvončkarji«, čedni in nedolžni kakor »golobček čedna stvarica«; da si *neumorno* nabirate — kakor čebela — strdi za hrano v hudi zimi in tako ne zabite, da »čas mladosti je le enkrat« in da potrka kdaj na vrata človeškega življenja trda, huda zima. Blagor človeku, ki si je pridno nabiral v mladosti *strdi* za pozno, sivo starost.

Slednjič podajmo se, dragi prijateljčki, tja, kjer

»zida drobna mravlja
varno si mravljišče.«

Kaj vas uči, kaj vam pravi, kaj priporoča drobna, skrbna mravlja? — Drob-
tinice nabirajte, drobtinice zlatih naukov, ki se dobe po lepih, koristnih
knjigah. Poslušajte mile, prijetne glasove le za vas »vlitega« Zvončka, in
drobtinice v njem vam bodo pripravljale vedno srečo, ki vam jo iz srca žele
in zanjo v »Zvončku« zvonijo vsi vaši pravi prijatelji.

Molitev.

*Roké so se sklenile
v molitev mi gorkó,
ki mi kot brza ptica
tja dviga se v nebo ...*

*Tja k Tebi se mi dviga,
ki si dobrota vsa,
ki se ljubeč oziraš
na zemsko lepa tla.*

*Kaj solnce bi svetilo
in plički peli nam,
da nisi, Bog, ustvaril
človeku vsega sam?*

*Kaj bi dehtelo cvetje,
sad zorel krog in krog,
da nisi daroval nam
Ti vsega, dobri Bog?*

*Kdo bi poznal dobroto,
in srečo čutil kdo,
da nisi je podaril
nam z milostno rokó?*

*Kaj naj v zahvalo Tebi
darujem slaba stvar?
Glej, duša moja čista
naj bo Ti, Stvarnik, v dar!*

Modest.

PRILOGA „ZVONČKU“

In ga bom!

Spisal Igor.

In ga bom . . . in ga bom . . . in ga bom! . . .
Tako je sklenil Kobetov Poldek kar pred tablo v šoli.
Pa kaj se je vendar zgodilo?
Imeli so računstvo, in Kobetovega Poldka je poklical go-
spod učitelj k tabli, da pokaže, koliko se je naučil računstva
črez praznike. Bil je namreč Kobetov Poldek posebno slab
računar, in pred prazniki mu je dejal gospod učitelj: »Glej, sedaj boš imel
toliko lepega časa. Pa vzemi časih računico v roke, da ti pojde računanje
lažje izpod rok in da ne boš vedno zaostajal za drugimi svojimi součenci.«

Ali učiteljeve besede so bile bob v steno. Kobetov Poldek se ni dosti
brigal med prazniki za računico; kakor jo je položil v kot na polico, tako
je tam lepo v miru ležala, dokler je ni zopet vzel s sabo v šolo. Kdo bi se
pa tudi kepal in kdo bi postavljajl snežene može, če bi se učil Kobetov
Poldek računstva? Ha, le povejte mi!

Kobetov Poldek se torej ni nič učil računstva. Gospod učitelj pa je
bil radoveden in ga je poklical k tabli. In vprašal je Kobetovega Poldka:
»Tinček dobi za god od očeta 5 pisank, od matere 4 pisanke in od sestre
3 pisanke. Koliko pisank dobi Tinček?«

Poldek gleda in gleda, pa ne ve, kako in kaj . . .

»Joj, prijatelj, ti si se pa mnogo učil!« pravi gospod učitelj in mu izkuša
pomagati: »Kaj pa moraš storiti, če hočeš zvedeti, koliko pisank dobi Tinček?«

Poldek pomišlja in reče naposled: »Množiti moram!«

»Hencejte, ti si pa računar!« se zasmee gospod učitelj, in z njim se
zasmejejo vsi učenci, kolikor jih je bilo v šoli.

E, jej! To je pa Poldka jezilo! Kar zaškripal je z zobmi in ježno po-
gledal doli po učilnici. In kaj zagleda? Tam v prvi klopi sedi Drobantov
Lojzek — ta žaba — kakor mu je vedno dejal Poldek zavoljo tega, ker je
bil Lojzek majhen. A bil je vzlic temu prebrisan in dober računar. In Dro-
bantov Lojzek se mu posmehuje in mu striže korenček . . .

Tedaj bi ga bil nalomastil, da bi mu pokale kosti!

In ker ni mogel Poldek nikakor izračunati naloge, vpraša gospod
učitelj, obrnjen proti vsem učencem: »Kdo pa zna?«

Hej, koliko rok se dvigne!

A tudi Drobantov Lojzek jo drži kvišku. In gospod učitelj pokliče ravno njega, in Drobantov Lojzek se odreže moški: »Tinček dobi 12 pisank za god!«

»Poglej«, pravi nato gospod učitelj, »Drobantov Lojzek je mnogo manjši in mlajši od tebe, pa zna, česar ti ne veš! Ali te ni nič sram?«

In Kobetovega Poldka oblije rdečica in sklene: »In ga bom . . . in ga bom! . . .«

Ali tistega dne ga ni mogel, ker je ostal v šoli ter se moral učiti računstva.

Sklenil pa je, da se maščuje drugi dan. Zvečer obišče Tanckovega Nacka in mu reče: »Glej, Nacek, tistega-le Drobantovega Lojzka pa moramo jutri zjutraj, ko pojde v šolo, dodobra okepati.«

In Tanckov Nacek, ki ni bil za las boljši od Kobetovega Poldka, je bil precej zadovoljen s Poldkovim predlogom in reče: »Če ni drugače, pa ga bomo!«

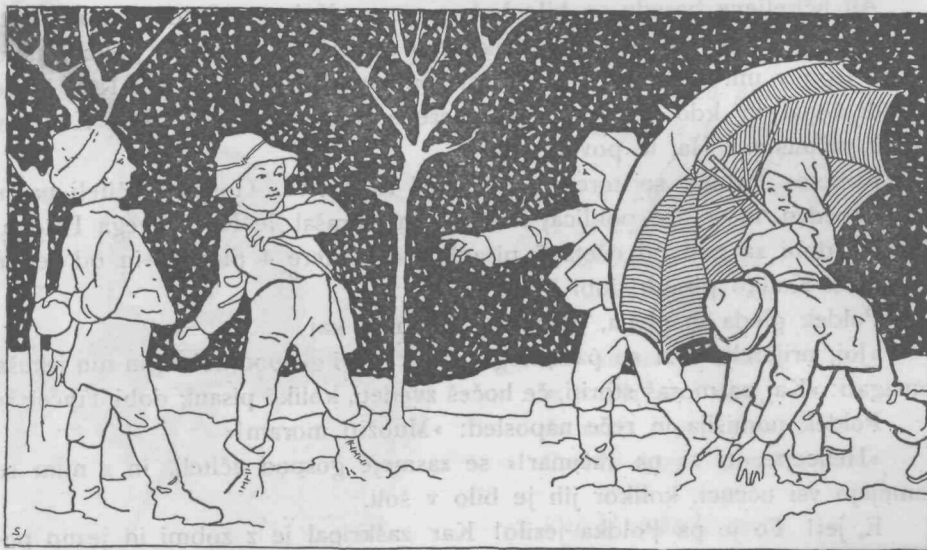
In Poldek pristavi: »A pošteno, to ti rečem!«

»Tako, da bo pomnil«, pritrdi Nacek.

* * *

Drugega dne sta čakala Kobetov Poldek in Tanckov Nacek za voglom Drobantovega Lojzka — vsak z debelo kepo v roki.

Lojzek se odpravi z doma, razpne dežnik — ker je močno snežilo — in gre počasi proti šoli. Spotoma se mu pridružita Veseličev Francek in Kamenškov Oskar, in vsi trije jo mahajo brez najmanjše slutnje proti šoli.

Ali komaj dospó do Kobetovega vogla — šop! — pa prileti Drobantovemu Lojzku kepa v levo lice. Lojzek se prestraši, si pogrebe sneg z lica in obrne dežnik v ono stran, odkoder je priletela kepa.

Sovražniki se spogledajo in izpoznajo.

Veseličev Francek hitro izpozna položaj in se skloni k tlom, da si stesti kepo, Kamenškov Oskar pa stopi proti Kobetovemu Poldku in zakriči na ves glas: »Kaj pa hočeš, nasilnik?«

»To hočem!« reče oni in zamahne drugič.

Tanckov Nacek pa tišči kepo na hrbtu, češ: »Kadar bo sila, pa bom udaril tudi jaz!«

In začel se je boj! Kepe so frčale semintja, se razpršavale na hrbtih, licih, torbicah, glavah . . . »Kamor pade — pade«, so menili bojevalci in lučali sneg drug v drugega, da se je kar prašilo. V tem srditem boju so seveda prečuli, da je odbila ura že davno devet, da se je torej pouk že začel.

Ob cesti pa je odmetaval sneg stari Robas in je videl ta ljuti boj. Ko se mu je zdelo dovolj, je zakričal z mogočnim glasom: »Hoj, tepčarija! Ali se ne poberete v šolo? Aló, sicer vas naženem z lopato!«

In mladi junaki so se zbali Robasove lopate in so jo odkurili v šolo.

Tam pa se je začelo veliko izpraševanje. In konec je bil ta, da so bili vsi zaprti: Lojzek in njegova prijatelja — ker so zamudili šolo — po pol ure, a Kobetov Poldek in njegov prijatelj Nacek pa kar čez poldne. Pravijo, da sta obedovala ocvrte cveke in žaganje v omaki.

Najboljše kosilo pa sta prejela doma, ko sta prišla popoldne iz šole. Bilo je to dobro kosilce zabeljeno z brezovo mastjo.

Ali je jima šlo v slast, mi nista povedala.

Bolna mati.

Pravljica. Spisal *Peter Petrovič*.

Večer je prihajal . . . Pokoj je padal na zemljo. Spuščal se je na široke poljane, koder so klanjale pisane cvetice svoje glavice. Spuščal se je na visoka drevesa in nizke grmiče, koder so pótihnile žvrgoleče ptičice, se stiskale v topla gnezdeca in sladko zadremale. Spuščal se je na dvore, koder je potihnilo čivkanje piščet in kokodakanje kokoši. Spuščal se je v hleve, koder je polegla dobra domača živina na nastlana tla. Spuščal se je v hiše, koder so se pridni ljudje priporočali božjemu varstvu in se izročali v sladko objetje dobrejdnega spanja.

Večer je prihajal tako tih in sladak, tako lep in veličasten . . . Pokoj je padal na zemljo vsepovsod . . . Spuščal se je na šumna mesta in tihe vasi, spuščal se je na ponižne kočje in ponosne cerkve. Tu so plapolale večne luči kot goreča srca, ki pošiljajo svoje molitve k Njemu, ki pošilja večer, pokoj in srečo . . .

In visoko na nebu je zatrepetalo milijon zvezdic, da se ti je zdelo, kakor da bi se odprla božja okenca, skozi katera gleda Kralj nebes in zemlje doli na nas, na naša početja, na naše misli in želje . . .

Samo nekam ni bilo pokoja, a tudi tjakaj je gledalo božje oko. Samo nekam ni bilo pokoja — ni ga bilo v borno kočjo koncem vasi. Tam je

ležala na siromaški postelji bolna mati, poleg nje pa je klečala nje edina hčerka Katarina.

Jojmeni, kako hudo je bila bolna Katarinina mamica! Zapustile so jo vse moči, in ležala je na siromaški postelji malone v poslednjih vzdihih. Položilo jo je nanjo neprestano, težko delo, ki se je začelo v ponedeljek zjutraj in končalo v soboto zvečer — teden za tednom, mesec za mesecem, leto za letom. Temni mrak je še pokrival zemljo, in Katarinina mamica je že vstajala, in pozna noč je pokrivala zemljo, in Katarinina mamica se je spravljala k počitku — teden za tednom, mesec za mescem, leto za letom . . .

Delati je morala, če je hotela živiti hčerko in sebe. Ni imela razen uborne kože drugega imetja, zato je morala hoditi k sosedom na delo. Svojo hčerko pa je tako neizmerno ljubila! Vse bi storila zanjo, samo da bi ji bilo kdaj boljše na svetu. Katarino je pošiljala v oddaljeno mesto v šolo, ker je vedela, da zamore le tisti živeti ugodnejše in brezskrbnejše, kdor se kaj nauči. Mati pa je delala kot mravlja, in končno jo je premagalo neprestano delo, in vse moči so jo zapustile, in ležala je na siromaški postelji malone v poslednjih vzdihih.

In tako težko je bilo mamici pri srcu! Umreti se ni bala zavoljo sebe, ker je vedela, da jo čaka na onem svetu lepo in presrečno večno življenje. Ali bala se je smrti zaradi hčerke. Kdo bo delal zanjo? Kdo bo skrbel zanjo? Kdo bo molil zanjo? Kdo bo čul nad njo, če se za vekomaj zapre njeno oko?

In vsa njena duša, polna vroče ljubezni do predragega otroka, je splavala v tihi molitvi k Njemu, ki pošilja večer, pokoj in srečo . . . In dve solzi, svetli in lepi kot dva dragocena bisera, sta ji zaigrali v milih očeh . . .

Katarina pa je stala ob postelji, in proseče je klical njen glas: »Mamica, mamica, mamica — ne smete umreti! Kdo bo delal zame? Kdo bo skrbel zame? Kdo bo molil zame? Kdo bo čul nad menoj, če se za vekomaj zapre Vaše oko?«

Minil je že tretji dan in minila je že druga noč, kar se ni genila Katarina od materine postelje. Bila je trudna, tako silno trudna! In vsa njena duša, polna vroče ljubezni do predrage mamice, je splavala v tihi molitvi k Njemu, ki pošilja večer, pokoj in srečo . . .

In Katarini so omagale moči, in zaspala je . . . Zazdelo se ji je, da je napolnila sobo čudna, blesteča svetloba. Razdelila se je stena ob materinem zglavju, in na svetlem oblaku je priplavala v sobo krasna gospa. Miloba ji je trepetala v očeh, in brezkončno sveta blagost ji je bila razodeta na licu. Venec zlatih zvezdic ji je obkrožal glavo.

»Vem, Katarina«, izpregovori s premilim glasom žena na oblaku, »da ljubiš svojo mamico.«

Presenečena in zavzeta ob toliki čudoviti lepoti, ni mogla Katarina precej ničesar izpregovoriti. Roke je sklenila kakor bi hotela moliti in molče je gledala v bajno prikazen. Ali gospa se ji je približala in ji prijazno položila roko na glavo. Katarino je ob tem prešinila čudna moč: začutila se je čvrsto in jako, polno zdrave moči in sladkega upanja.

»Da, milostna gospa«, reče osrčena Katarina, »neizmerno ljubim svojo mamico. Ali mamica so mi zboleli.«

»Vem«, pravi gospa.

»Hudo so mi zboleli«, dostavi deklica.

»Tudi to vem. Vem tudi, da si prosila dobrega Boga, naj ti ohrani ljubo mamico«, reče gospa.

»Ah, kako sem molila in kako bom molila, da vrne dobri Bog moji dragi mamici dragoceno zdravje!«

»Naš Gospod je brezkončno dober in usmiljen in rad izpolni prošnje onim, ki so vredni Njegove milosti«, opomni s poudarkom gospa in nadaljuje: »Ali največja dobrota otrokova je njegova dobra in ljubeča mati. Mati bi vse storila, samo da bi bil rešen njen otrok. O, koliko je že storila tvoja mamica zate! Nikdar ji ne poplašaj njenih dobrot! Če pa hočeš, da ti ozdravi mamica, da boš še mogla gledati v njene dobre oči in da boš še mogla poslušati njene zlate nauke in lepe opomine, se moraš pokazati, da si vredna take dobre in plemenite matere.«

»In kaj naj storim, milostna gospa, da pokažem, da sem vredna take dobre in plemenite matere?« vpraša zaupno Katarina.

In gospa pripoveduje: »Daleč tamkaj za deveto goro teče potok. Ob njegovem bregu raste čudotvorna zelišča, ki vrnejo človeku zdravje. Skuhati jih je treba, in bolnik mora piti ob ranem jutru to pijačo. Pojdi tja, natrgaj onega zelišča in ga skuhaj mamici, pa bodo zopet zdravi.«

»Takoj grem tja, milostna gospa«, pravi naglo Katarina.

In gospa govori dalje: »Ali prebiti boš morala mnogo izkušnjav. Ne poslušaj njih varljivih glasov, sicer bo vse zaman!«

To rekši, izgine oblak, in z njim izgine gospa.

Katarina se zdrami... Pomane si oči... Ozre se k mamici in zapazi, da sladko in mirno spi. Pobožno ji prekriza čelo, ustna in prsi, se pokropi z blagoslovljeno vodo in odide iz hiše. Komaj dospe do bližnjega grma, začuje milo čivkanje tožeče ptičice.

Stopi bliže in gleda...

V mesečini zapazi, kako pleheče ptičica na veji, ujeta v zanko.

»Kaj ti je, ljuba ptičica?« jo vpraša Katarina.

»Hudobni deček mi je nastavil zanko, in ujela sem se vanjo. Reši me, ljuba deklica, in hvaležna ti bom za to«, pravi ptičica.

Katarina odmota zanko, in ptičica zleti veselo Katarini na ramo in pravi: »Vem, kam si namenjena. A vrni se domov, vzemi košarico, ki si v nji nesla o Veliki noči jedila k blagoslovu, da vanjo shraniš zelišča, ki jih boš natrgala za deveto goro. Da ničesar ne izgubiš, vzemi še prst s seboj, ki si z njim pokrila velikonočni blagoslov, da ti ne bo mogla škodovati zlobna moč, ki te bo izkušala odvrniti od tvojega plemenitega početja. Potlej pa se vrni semkaj.«

Katarina sluša, odide domov po košarico in prst ter se kmalu vrne k ptičici.

Ptičica govori: »Glej, ljuba deklica! Tista gospa, ki se ti je prikazala v sanjah, me je poslala semkaj. Blagor ti, ker si me rešila! Ukazano mi je, da te ponesem tjakaj, koder rasto ona čudotvorna zelišča. Ne boj se ničesar, molči vso pot in moli v svojem srcu, pa bo vse dobro. Če se boš bala, če ne boš molčala in če ne boš molila v svojem srcu, pa bo vse zaman!«

In deklica izpregovori: »Kakor mi ukazuješ, tako bom ravnala.«

In ptičica reče: »Prav tako! Božja pomoč je s teboj! Sedi name!«

»A ti si tako majhna!« pravi Katarina.

»Nič se ne boj, pa sedi name! Ura je že čez polnoči, a do zore se moraš vrniti domov. Sedi name, da ne bo prepozno!« govori ptičica in zleti na zemljo.

In Katarina zapazi z začudenjem, kako rasto ptičici krila v obsežno širjavo. Osrčena sede nanjo, ptičica se dvigne pod zvezdnato nebo in leti z neizmerno hitrostjo v globoko daljo.

Nista še leteli dolgo, kar začuje Katarina pod sabo glas: »Ej, ti prismo-dica! Kaj jašeš ptico? Nese te v pogubo. Spusti se semkaj na mehko travo, kjer cveto rožice in kjer kraljuje večna pomlad!«

Ali Katarina molči in moli v svojem srcu . . .

In ptičica leti in leti . . .

Nista še leteli dolgo, kar začuje Katarina pod sabo glas: »Ej, ti prismo-dica! Kaj jašeš ptico? Nese te v pogubo. Spusti se semkaj na mehke blazine, kjer te čaka neizmerno veselje v krogu veselih družic!«

Ali Katarina molči in moli v svojem srcu . . .

In ptičica leti in leti . . .

Nista še leteli dolgo, kar začuje Katarina pod sabo glas: »Ej, ti prismo-dica! Kaj jašeš ptico? Nese te v pogubo. Spusti se semkaj v naše varno naročje, da te ponesemo v svetli grad, kjer boš vekomaj kraljevala!«

Ali Katarina molči in moli v svojem srcu . . .

In ptičica leti in leti . . .

In končno prideta do devete gore. Tedaj pa se spusti ptičica na zemljo in pravi in govori: »Veseli me, drago dete, da si se ravnalo po mojih besedah. Pojdi sedaj tjakaj do onega studenca, ki žubori izpod gore. Živa voda teče v njem. Če se raniš, ali če te kdo rani, si izperi rano v živi studenčnici, in precej se ti zaceli. Ne boj se ničesar, zakaj Bog je s teboj! Kadar natrgaš polno košarico onega zelišča, pribeži k meni, in vse bo dobro! Ali ne boj se, molči in moli v svojem srcu!«

Katarina odhiti do studenca in začne trgati zelišče. Ali ostro zelišče jo rani do krvi. Deklica pa namoči krvavečo roko v živo studenčnico, in rana se ji precej zaceli.

Košarica je bila že malone polna do vrha. Tedaj pa nekaj čudno zašumi v zraku. Katarina pogleda kvišku in zapazi nad seboj tri zmaje, ki krožijo po zraku. Dvema je kar ogenj švigal iz oči.

»Kdor nabira tod naših zelišč in zraven ne poje veselih pesmi, njega pokončamo, pokončamo, pokončamo!«

Tako so kričali zmaji nad Katarinino glavo in se zaganjali vanjo. Eden jo je usekal v roko, a Katarina je hipoma namočila v živo studenčnico rano, ki se ji takoj zaceli.

»Kdor nabira tod naših zelišč in zraven ne poje veselih pesmi, njega pokončamo, pokončamo, pokončamo!« ponavljajo zmaji.

Katarina pa se ne zmeni za njih kričanje, molči, moli v svojem srcu in nabira dalje.

In košarica je bila polna! Katarina jo zavije v prtljago in teče kolikor more tjakaj, kjer jo čaka ptičica. Zmaji se spuste za njo, ali ne dolgo. Ko dojde Katarina do mesta, kjer je čakala nanjo ptičica, se zasveti nad gorami prva zora. Odpre se zemlja, in zmaji se pogreznejo vanjo.

»Hvala Bogu, rešena si!« jo pozdravi ptičica. »Sedi name, v trenutku bova doma. Kaj ti je storiti potem — to že veš!«

Katarina sede na ptičico, in kakor bi trenil, sta bili pred domačo hišico. Katarino so od veselja polile solze . . .

Ptičica zleti proti nebu. Katarina pa in njena mamica sta bili rešeni. Mamica je pila vodo, v kateri ji je Katarina nakuhala čudotvornega zelišča, in bila je kmalu docela zdrava in čvrsta.

Živeli sta še dolgo srečno in zadovoljno in hvalili dobrega Boga. Katarina pa je ljubila svojo dobro mamico še bolj.

Trije medvedi.

Spisal Ivo Trošt.

li vidite: Poljančev Jaka in »miško« kosmatinec merita drug drugega — pa ne po hlačah — za življenje.

Kdo zmaga? — Poljančev Jaka rad pravi: Tristo medvedov! Še rajši pravi, da je večč lovec, ki mu ga ni para; toda »miško« tega ne ve. On pozna samo nevarnost, ki mu zija iz nasprotnikovega pihalnika. Tam zadaj še leži pobita njegova starka, s katero je preživel mnogo poletij in prespal mnogo zim. Pa bi lovcu ne pokazal zob? Tam zadaj se pa tudi že bliža »mišku« pomoč — tovariš medved iz sosesčine.

Jaka, oj, Jaka, če ti je drago življenje, beži! —

* * *

»Tristo medvedov!« je imel navado bahati se Jaka, vračajoč se pozno zvečer domov s prazno torbo in praznim želodcem. »Saj bi gotovo vse zadel, a mi ne pride nič na muho. Oni dan sem bil že na pol pota, ko se spomnim, da je petek. — To je nesrečen dan: hodi, Jaka, domov! — Nedavno mi je zjutraj zgodaj, ko sem šel na čakališče, nekdo voščil: Dobro srečo! — Lovcu se ne sme voščiti ne sreče, ne nesreče. Hodi, Jaka, domov! — Pred tremi dnevi sem pa, odhajaje z doma, srečal — staro ženico. Hodi, Jaka, sem si mislil. Ti nimaš sreče . . .«

Torej vidite, da je bil Poljančev Jaka če že morda ne prav velik lovec, pa gotovo velik praznoverec in velik — bahač, ko je trdil: »Tristo medvedov! Vse bi pobil, vse, samo, da mi pridejo na muho.«

V naši gori sicer nimajo medvedi stalnega domovanja, ali na jesen, ko dozore tiste sladke drobnice, imenovane tudi hruške-medenice, in se obrede pomladanska jagnjeta, pride medved kakor nekdanji stari graščak — po desetino. Letos je bilo onih hruškic mnogo, in medvedi so prišli, in Poljančev Jaka je trdil: »Tristo medvedov! Vse postrelim sam. Čakajte!«

Dvocevko-puško na ramo, v torbo nekaj prigrizka, v srcu pa junaški sklep: »Danes ali nikoli pokaži svojo lovsko spretnost!« Zarana se napoti v goro, otiraje si znojno čelo. Visoko gori pod samim vrhom je obiral tacar

z drobnic svojo desetino in pustil v mehkem blatu na tleh zanesljivi sled, da se je zbal dneva, umaknivši se gori višje med strme pečine. Jaka za sledom!

Solnce se je veličastno dvignilo izza daljnjih gorá. Lepo jutro je nanzanjalo krasen božji dan, a Poljančevega Jake samosvestni koraki so prorovali medvedjemu rodu danes v naši gori — smrt.

Še nekaj stopinj po goščavi, potem je grmovje prav nizko; za grmovjem pečine le malo obrasle in v pečinah medvedji dom — še danes prav gotovo hiša žalosti.

Junaško stopi iz grmovja na plano in pogleda na vse strani. M—m—m ... tam izpod skale, oddaljene kakih dvesto korakov. — Pok! — Zopet: M—m—m ... Toda starka je mrmrala na tleh okrvavljena. Jaka se je dvignil čiste lovske sreče kakor vojak, ko čuje: Pozor! — Tristo medvedov, a! To niso prazne besede! Tristo ... — M—m—m ... Tam izpod skale se mu bliža »miško«, da maščuje smrt nepozabne družice: M—m—m ... Jaka meri, meri, stoječ neustrašno; a »miško« mrmra in se mu približuje neustrašno. Lovcu se nehote strese roka, ko pokaže mrcina zobe in rdeči jezik, dvignivši se na zadnji taci, pa naravnost na nasprotnika. — — —

Jaka stegne prst, da izproži petelina; prej pa še pogleda na muho na koncu cevi. Ali namesto muhe vidi tam zadaj preko pobite starke kobacajočega se medveda tovarišu na pomoč. V puški pa samo še ena patrona. — — — Ko bi imel repetirko! — Kakor blisk je šinila lovcu v glavo misel: Mogoče s to patrono tudi zadene, pa v tem hipu bo sosed »miško« že pri njem, in — s čim naj mu postreže? . . .

»Tristo medvedov!« ni utegnil več reči Poljančev Jaka, predobro čuteč, da so tudi samo trije preveč za enega lovca.

Stisne puško pod pazguho, se spusti v tek, kolikor sape mu je pustil strah v prsih, in vrže lovsko torbo od sebe, da ž njo premoti preganjajočega sovražnika . . . Dobro, celo izvrstno je tekel — so pozneje trdili ljudje — in srečno ušel, pravit domov k nam v vas, da je postrelil v gori — vse medvede, vse tri, kolikor jih je videl . . .

* * *

Ker so pa naši sosedge še tisti večer lovili v gori jazbeca in čuli, da medved zopet otresa drobnice, so se zbrali z naše strani vsi lovci, ki se ne boje petka, ne dobre sreče in ne stare ženice, ter šli v goro, da pokažejo Poljančevemu Jaki, da se tudi oni ne boje medveda. Jaka jim je moral vendar kazati pot, pa se je pozneje previdno umaknil v varnejše ozadje, vztrajno trdeč, da v gori ni drugega medveda nego ona ubita starka, ki jo je ustrelil on. — »Oha! Že samo eden, ne vsi!« so se spogledali lovci.

Zajeli so in postrelili ne brez velike nevarnosti — tri medvede. Jaka je bil namreč slabo zadel. Starka je oživela in šla s kroglo v rebrih za družbo. — Ko so našli še ostanke raztrgane lovske torbe, so se norčevali, češ: »Jaka, Jaka! Vse kaže, da so šli medvedi nate na lov, ne pa ti nad medvede. Ha, ha! Pa ne tristo! Samo trije medvedi!« —

Poslej ni nihče več verjel bahaštvu Poljančevega lovca; tovariši so ga pa dražili: Jaka, »miško, miško!« Beži! —

Zima.

*O, jasni, jasni vi oblaki,
ki plavate visoko v zraki . . .
Kam li hitite čez goré,
od severa tja dol v morjé?*

*»Na severu je dolgočasno:
tam tema je, pri vas je jasno,
in k vam nesémo zimo mi,
od daljnjih severnih strani.*

*Vetrovi pa kraljico belo
pred nami spremljajo veselo
in s snegom zemljo belijo,
k vam zimo danes selijo . . .«*

J. Stepenko.

Rebus.

Priobčil *Fr. Petrič*.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

.....

Rešitev rebusa v 12. številki.

Slovenska mladina kliče ob stoletnici Prešernovega rojstva njegovemu spominu:
„Večna slava!“

Rešitve nismo dobili nobene prave. Kakor vidimo, je delala rešitev tega rebusa našim bralcem mnogo preglavice. Rebus bi treba rešiti tako: S love(c) n s k amla(p) d in a kl(ju) i č e ob 100 letnici p reše(to) r no(s) Vega ro(g) j s t v a(j) n j ego v e mu s p (s) om i nu: na vodniki („) več na s (g)lava klicaj(!) na vodniki (“) — torej: Slovenska mladina kliče ob stoletnici Prešernovega rojstva njegovemu spominu: »Večna slava!« — Da pa bodo naši naročniki in reševalci odškodovani za trud in dobro voljo, ostanejo darila veljavna za rešitev današnjega rebusa, torej dobi vsak prvi rešilec s Kranjskega, Štajerskega, Primorskega in Koroškega za nagrado podobo Slomškovo in Prešernovo, natisnjeno na lepem karton-papirju, da ju lahko dene v okvir in si z njima okraši stanovanje. Tako bo morda tudi prav!

.....

Za kratek čas.

Otroci gredo iz šole v cerkev. Pred šolskimi vrati stoji gospodična učiteljica z molitveno knjižico v roki. Mimo nje gredoči učenec se ji uljudno odkrije, a ji izbije s klobukom molitvenik iz rok.

Učiteljica: Nerođen si, deček! Sedaj poberi molitveno knjižico!

Učenec (v strahu): Saj ni moja!

✱

Mati: Kaj boš južinal, mleko ali kavo?
Janezek: Oboje, mati!

Današnja številka se je za nekoliko dni zakasnila, ker ni bila nova glava pravočasno izgotovljena. Cenjeni naročniki naj nam to zamudo oprostite! — Novo glavo nam je narisal naš rojak g. arhitekt **Ivan Jager** na Dunaju.

Tistim naročnikom, ki so še na dolgu z naročnino za lansko leto, **ustavimo list**, ako nam ne pošljejo naročnine **tekem tega meseca**. — Ona **šolska vodstva**, ki smo jim poslali to številko na ogled, pa se ne mislijo naročiti na »Zvonček«, prosimo, da nam **vrnejo list**. Ako se pa mislijo naročiti, naj nam pošljejo **naročnino** ali pa naj se izjavijo po **dopisnici**, da se naročajo in da poravnajo naročnino pozneje, četudi šele **koncem leta 1901**.

Ob Novem letu.

Naši mladi ljudje radi bero. Kdor se je kdaj količkaj bavil z vzgojo slovenske mladine, ta ve, kako iztikajo majhni radovedneži za listi in knjigami, kako si žele utesiti svojo ukaželnost. Kar dobi mladi bralec v roke, vse preišče in pregleda, prebrska in prebere. Mlado srce hrepeni po omiki, mlada duša hrepeni po vedi. Ali ni vse za vsakega! Starši, učitelji in vzgojitelji skrbno pazijo, da ostane otrok zdrav na duši in telesu. Iz ljubezni do slovenske mladine se trudijo, da se ji blaže duše in krepko razvijajo zdrava telesa. Nič slabega ne sme priti mladini v roke in pred oči, da ji prezgodaj ne ugasne to, kar nam jo dela prikupno, kar zbuja v nas ljubezen do nje — veselo, vdano, pošteno srce, ki ljubi Boga in svojo slovensko domovino. Odrasli svet pazi kot zvest čuvaj na svoj zaklad — na mladino, pazi tako kot vrtnar na mlado rožo, da je ne opali in ne pokonča strupena slana . . .

In kako se dober otrok razveseli lepe knjige! Kako se je razveseli zlasti takrat, če jo krase podobice! V teku lanskega leta smo dobivali poročila od raznih strani, da naši mladi naročniki nestrpno čakajo na 1. dan v mesecu, ko jim prinese pismonoscec »Zvonček«. Prebrali bi ga kar v enem hipu od kraja do konca! To nas prav srčno veseli, to nas sili, da se bomo še bolj brigali za »Zvonček«, da si bomo prizadevali, pošiljati dobri slovenski mladini svoj list zanimiv, zabaven, poučen, raznovrsten in okrašen z lepimi podobami.

Da govorimo kratko, rečemo samo: Kolikor bo v naših močeh, toliko bomo storili za »Zvonček«. Prizadevali si bomo, da bomo napravili polagoma iz njega dober list, ki naj razveseljuje in uči slovensko mladino!

Za II. letnik imamo pripravljenega že dokaj raznovrstnega gradiva. Vendar se obračamo do slovenskih pesnikov, pisateljic in pisateljev s prošnjo, da naj pridno pišejo za »Zvonček«. Za mladino pisati je častna in sveta dolžnost vsakogar, ki je tega zmožen! Tudi mlade pisatelje in pesnike vabimo, da naj stopijo v krog naših sotrudnikov in naj potkusijo s krajšimi spisi svoje zmožnosti. Človek se razvija polagoma . . .

S posebnim veseljem prebira mladina pravljice in pripovedke. In med slovenskim ljudstvom je raztresenega mnogo takega blaga, ki se je pa zanj bati, da se ne izgubi, ako se pravočasno ne reši. Prosimo svoje sotrudnice in sotrudnike, naj se tudi potrudijo, da nabero in nam pošljejo kaj narodnega blaga. Kako zanimajo taki spisi naše bralce, so nam dokaz poročila, ki nam pravijo, s koliko slastjo so prebirali prelepe »Slovanske pravljice«, ki jih bo priobčeval »Zvonček« tudi v tem letniku. Prosimo pa tudi za kratka poročila, rebuse, naloge, demante, kratkočasnice, uglasbene pesemce — sploh za razne vesti, ki sodijo pod zaglavje »Pouk in zabava«.

Vsak torej lahko izprevidi, da imamo najboljšo voljo. Treba nam je samo mnogo, prav mnogo naročnikov. Svoje prijatelje torej prosimo, da razširjajo naš list čim bolj, potem nam bo mogoče, vedno več in več storiti za »Zvonček«, potem bomo mogli vsaj deloma odškodovati svoje sotrudnice in sotrudnike, ki so delali doslej za »Zvonček« zgolj iz požrtvovalnosti in ljubezni do slovenske mladine, za kar jim dolgujemo posebno srčno zahvalo.

Naročnino in reklamacije prejema g. Luka Jelenc, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7. Rokopise, liste in v oceno doposlane knjige je pošiljati samo na naslov: Engelbert Gangl, učitelj na Dunaju (Wien), IX., Porzellangasse Nr. 20, II., III./31. Prosimo, naj napiše vsakdo naslov natančno!

Uredništvo in upravništvo.

»Zvonček« izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K., pol leta 2 K 50 h., četrta leta 1 K 25 h. — Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik je Luka Jelenc, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7. — Rokopise je pošiljati na naslov: Engelbert Gangl, Dunaj (Wien), IX., Porzellangasse Nr. 20, II., III./31.
